

Epilepsiya kasalligi

O'rinova Gulnoza Jo'raqo'zi qizi

Buvayda Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi

Hamshiralik fani o'qituvchisi

ANNOTATSIYA: Epilepsiya: Sabablari, Belgilari va Davolash Usullari

Kalit so'zlar: Epilepsiya, Tutqanoq, Nevrologik kasallik, Bosh miya, EEG (Elektroensefalografiya), MRT (Magnit-rezonans tomografiya), Tashxis, Davolash, Epileptik xuruj, Profilaktika

Kirish

Epilepsiya — bu bosh miyada yuzaga keladigan elektr faolligining vaqtinchalik buzilishi natijasida takrorlanuvchi tutqanoq (xuruj)lar bilan kechadigan surunkali nevrologik kasallikdir. Ushbu kasallik har qanday yoshdagi insonlarda uchrashi mumkin. Dunyo bo'ylab millionlab odamlar epilepsiya bilan yashaydi va zamonaviy tibbiyot yordamida ularning aksariyati to'liq hayot kechirishi mumkin.

Epilepsiyaning sabablari

Epilepsiya turli omillar ta'sirida rivojlanishi mumkin. Asosiy sabablar quyidagilar:

- Irsiy moyillik.
- Bosh miya jarohatlari.

- Tug'ma rivojlanish nuqsonlari.
- Bosh miya o'smalari.
- Insult va qon aylanishining buzilishi.
- Meningit, ensefalit kabi yuqumli kasalliklar.
- Ba'zi hollarda kasallikning aniq sababi aniqlanmaydi.

Belgilari

Epilepsiyaning asosiy belgisi — tutqanoq xurujidir. Uning ko'rinishlari turlicha bo'lishi mumkin:

- Hushdan ketish.
- Tana mushaklarining qattiq tortilishi.
- Qo'l va oyoqlarning titrashi.
- Bir nuqtaga tikilib qolish.
- Qisqa muddatli xotira yoki ongning yo'qolishi.
- Tutqanoqdan so'ng holsizlik va uyquchanlik.

Tashxis

Epilepsiyanı aniqlash uchun shifokor quyidagi tekshiruvlarnı tavsiya qiladi:

- Bemorning kasallik tarixi va shikoyatlarini o'rganish.
- Nevrologik ko'rik.
- Elektroensefalografiya (EEG).
- Magnit-rezonans tomografiya (MRT).
- Zarurat bo'lsa, kompyuter tomografiyasi (KT) va qon tahlillari.

Davolash usullari

Epilepsiya davolashning asosiy maqsadi tutqanoq xurujlarini nazorat qilishdir.

Buning uchun:

- Epilepsiyaga qarshi dori vositalari muntazam qabul qilinadi.
- Ba'zi bemorlarda jarrohlik davolash tavsiya etilishi mumkin.
- Maxsus parhez (masalan, ketogen dieta) ayrim hollarda foyda beradi.
- Sog'lom turmush tarziga rioya qilish, uyquni yetarli olish va stressni

kamaytirish muhim hisoblanadi.

Tutqanoq vaqtida birinchi yordam

Tutqanoq kuzatilganda quyidagi choralarni ko'rish kerak:

1. Bemorni xavfsiz joyga yotqizish.
2. Boshining tagiga yumshoq buyum qo'yish.
3. Atrofidagi xavfli buyumlarni uzoqlashtirish.
4. Bemorni yonbosh holatga burish.
5. Og'ziga hech qanday buyum tiqmaslik.
6. Tutqanoq 5 daqiqadan ortiq davom etsa yoki ketma-ket takrorlansa, tez tibbiy yordam chaqirish.

Profilaktika

Epilepsiyaning barcha turlarini oldini olishning imkoni bo'lmasa-da, quyidagilar xavfni kamaytirishga yordam beradi:

- Bosh jarohatlaridan saqlanish.
- Yuqumli kasalliklarni o'z vaqtida davolash.
- Homiladorlik davrida sog'lom turmush tarziga rioya qilish.
- Shifokor tavsiyalariga amal qilish va dorilarni o'z vaqtida qabul qilish.

Epilepsiya – bosh miyada elektr impulslarining me'yordan tashqari faollashuvi natijasida takrorlanuvchi tutqanoq xurujlari bilan kechadigan surunkali nevrologik kasallik.

Tutqanoq – bosh miyada yuzaga kelgan elektr faolligi buzilishi oqibatida yuz beradigan qisqa muddatli xuruj bo'lib, u hushning buzilishi, mushaklarning tortilishi yoki boshqa belgilar bilan namoyon bo'lishi mumkin.

Nevrologik kasallik – asab tizimi, jumladan bosh miya, orqa miya va periferik nervlarning faoliyati buzilishi bilan bog'liq kasallik.

Bosh miya – inson organizmining markaziy boshqaruv organi bo'lib, harakat, sezgi, tafakkur, xotira va boshqa hayotiy funksiyalarni boshqaradi.

EEG (Elektroensefalografiya) – bosh miyaning elektr faolligini maxsus elektrodlar yordamida qayd etuvchi diagnostik tekshiruv usuli.

MRT (Magnit-rezonans tomografiya) – magnit maydon va radio to'lqinlar yordamida bosh miya va boshqa organlarning aniq tasvirini olishga imkon beruvchi tekshiruv usuli.

Tashxis – kasallikni aniqlash va uning turini belgilash jarayoni.

Davolash – kasallikni nazorat qilish, asoratlarini kamaytirish va bemorning sog'lig'ini tiklashga qaratilgan tibbiy choralar majmui.

Epileptik xuruj – epilepsiya kasalligida kuzatiladigan tutqanoq holati bo'lib, u turli ko'rinishlarda namoyon bo'lishi mumkin.

Profilaktika – kasallikning rivojlanishi yoki asoratlarining oldini olishga qaratilgan tibbiy va sog'lom turmush tarziga oid chora-tadbirlar.

Xulosa

Epilepsiya zamonaviy tibbiyot yordamida nazorat qilinadigan kasalliklardan biridir. Erta tashxis qo'yish, to'g'ri davolanish va shifokor tavsiyalariga amal qilish orqali bemorlar faol va sifatli hayot kechirishlari mumkin. Jamiyatda epilepsiya haqida to'g'ri tushunchani shakllantirish kasallikka nisbatan noto'g'ri qarashlarni kamaytirish va bemorlarni qo'llab-quvvatlashda muhim ahamiyatga ega.